

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben nazonoz ártáca:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 10.

Királyunk milleniumi szózata nemzetünkhöz.

Az ezredéves ünnepeknek, melyeket maga a trón »ritkák- és meghatók«-nak minősített, legkiemelkedőbb mozzanata kétségkívül a jun. 8-iki királynapi volt. Nem a millennium törvénybe iktatása, nem is a rendek diszfelvonulása és fogadtatása, hanem ő Felségének nemzetünkhöz intézett szózata tette azzá.

Általánosan elismert dolog, hogy az öreg Európának, az újvilágról nem is szólva, nincs több oly monarchikus érzelű nemzete, mint a miénk. Magyar embernél a haza és király két szent eszméje elválaszthatlanul együvé forrt és valamint nincs magyar hazaszeretet király iránt való loyálitás nélkül, éppen úgy viszont fallácia a király iránt való hűség hazaszeretet nélkül.

Egészen természetes, logikailag helyes dolog tehát, hogy midőn hazánk egy évezredes fenmaradását ünnepeljük, ugyanakkor hódolatunkkal adózunk uralkodóházunknak és annak a jó királynak, kinél alkotmányosabb és nemzetünkkel rokonszenvezőbb kevésült még Szent István örökében.

A beszéd, melylyel felséges Urunk a nemzet hódolatát fogadta, valóságos extázisba hozta azokat, kik azt hallgatni szerencsések voltak, — s azóta egész nemzetünket.

Egy agg király nemzete színe előtt égre szegzett szemekkel mond hátat az

isteni Gondviselésnek, hogy »megélnie engedte, hogy szeretett magyar nemzetével együtt ünnepelhesse a magyar állam ezer éves fenállásának emlékét.«

Oly jelenet volt ez, mely a legsivárabb lelkületű embernek is könnyet csalt a szemébe. Hatása alatt félmillió ember éljenzett, sírt és tapsolt, kalapját lobogtatta, kardját villogtatta, a dísz-bandérium tagjai letérdepeltették lovaikat az első lábakra, s úgy tisztelegtek ő Felségeiknek.

Valaminek kellett lenni e beszédben, a mely nemzetünket ennyire elragadta; igen, megérdemli ez az új évezredünket bevezető királyi szózat, hogy újból s ismételve foglalkozzunk vele egy kissé.

*

A nemzetét szerető, bölcs apostoli király szólat meg e beszéd minden szavában, a ki elismeri »szeretett magyarjai« kiváló tulajdonságait: az életerőt, államfentartó képességet, uralkodója iránt való hagyományos hűséget; és mélyreható uralkodói bölcseséggel jelöli meg azokat a nemzetfentartó eszméket, a melyeknek egy ezredéves multunkat köszönhetjük, s a melyek mellett megérhetjük újabb millenniumunkat.

Jól esik megállapítanunk azt, hogy e tekintetben felséges Urunk és közöttünk teljes az összhang. Ugyanazokat az eszméket jelöli meg, melyekre mi a magas püspöki kar körlevelei és az országszerte elhangzott milleniumi beszédek alapján már rámutattunk. S ezek: »a magyar faj ereje, az isteni Gondviselés«, melyet négy ízben említ beszéde folyamán, »s a ma-

gyar nemzet lángoló haza — és szabadság-szeretete.

Hozzá veszi még ezekhez a királyi szózat a hazánk és Ausztria között fenálló dualizmust, a melyet mint »Kontinensünk szívében elengedhetlenül szükségessé vált átörökölve utódainak is sértetlenül fentartani és áthagyományozni kíván.«

És ezt mint negyedik létfentartó eszmét joggal sorozzuk mi is negyedikül a három előbbihez.

E közjogi alapon hazánk az utóbbi huszonöt év alatt oly rohamos fejlődésnek indult, a minő egy nemzet művelődés-történetében csaknem hihetetlen. Vakmerő játék volna minden kísérlet, mely ezt a közjogi alapot megingatni akarna ma, midőn a nemzetiségi eszmét uralja a világ, és az alakítja át szemünk láttára földrészünk térképét.

Uralkodó házunk tagjai a multból megtanulták immár és a jövőben még jobban meg fognak győződni róla, hogy a Habsburg-háznak nincsen hivebb alattvalója, mint nemzetünk, s azért nem fognak elzárkozni az elől, hogy a kiegyezés korlátain belül érvényt engedjenek azoknak a követelményeknek, a melyek állami fejlődésünk és izmosodásunk érdekében elodázhatatlanul szükségesek: mint magyar udvartartás, gazdasági önállóság, harmadik és magyar nyelvű katonai akadémia stb.

A kiegyezés, mint nemzetfentartó eszme okvetetlen szükséges és fentartandó, de mint minden emberi törvény módosítandó az idők s viszonyok alakulásához képest, amit alkotói is szem előtt

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legszebb barátság.

Irta: Barthausen.

Ki az az Annuska? Egy angyal, kit az Isten csak azért küldött a földre, hogy megmutassa a világnak, milyen jó dolguk lesz a jámbor embereknek a menyországban, a hol csupa hozzá hasonló kedves lények veszik körül.

És ki a Józsi? Minden, csak nem angyal, egyébként az Annuska mamájának a szoba ura.

Annuska délutánonként hűvös kis szobácskájában, félig zárt redők mögött varrogat, himéz, horgol, olykor vidáman dalogat, — Józsi meg a szomszéd szobában nagyokat horkol, pótolja, a mit az éjjel elmulasztott, és a mit a legközelebbi éjszaka az alvásból esetleg elmulasztani fog. Különbben derék gyerek, nem is nagyon csunya, csak egy kicsit könnyelmű; no de az a fiatalossággal együtt jár.

Annuska varr; kopogásra édes, lány hangon csengő »szabad« adja meg Józsinak azen-gedélyt a belépésre.

Józsi: Csókolom kezeit!

Annuska: Ah! már itt? ma ily korán végezte délutáni pihenőjét?

J.: Mint látja, igen. Sőt, ha jobban szemügyre vesz, úgy találja, hogy nem is aludtam, hanem a helyett kicsinosítottam magamat és salonképes toalette-ban állok előtte.

A.: Látom és meglep ünnepélyes külseje ilyen rendkívüli időben, különösen magánál, ki, a mióta megjött a nyár, valóságos gyűlölettel viseltetik a sötét színek iránt.

J.: Bizonyára, de vannak pillanatok az ember életében, a mikor a gyűlöletes is kedvesnek tűnik előttünk. Egy ilyen pillanat elé értem én is; legyőzve tehát az ellenszenvet, felvettem a fekete kabátot és gyönyör lesz ma délután még izzadni is ebben a türhettelen melegben.

A.: Valóban kíváncsivá tesz hősies elszánt-sága. Vajjon mi lehet oka? Szabad megtudnom.

J.: Hogy ne! De előbb nézzen meg jól! és mondjon ítéletet, elég fess vagyok-e? Oh jaj, majd meglepedkeztem, hogy toilette-em még nem teljes; hiányzik a nyakkendő. Kérem Nagysád, kösse csokorba! Igen? mert ma igazán csinos akarok lenni!

A.: (mosolyogva) Szívesen, egy feltétel alatt. Ha megmondja, miért akar ma és éppen ma délután csinosnak látszani.

J.: Megmondom, először azonban kösse meg a csokrot.

A.: Maga akaratos! még ha kér is, a saját akaratát kívánja érvényesíteni. De ne mond-hassa, hogy nem tudok uralkodni kíváncsiságon, hát adja ide a kendőt. Oh, így nem érem el, hajoljon meg egy kissé. Így, és most maradjon nyugodtan, mert különben sokáig készülök el és soká kell ilyen hajlott állásban maradnia. Ohó, kérem, kérem, legyen csendben;

még nem vagyok készen! Most a csokrot ki kell egyenesíteni, — kiigazítani, — kisimitani, — és most már megvan. Itt a tükör is, gyönyörködjek saját énjében, és bámulja a csokrot

J.: Teljesen sikerült mű! köszönöm Nagysád.

A.: (hamiskásan nevet) S maga most azt hiszi hogy nagyon szép?

J.: Mindenesetre szebb, mint bármikor, ha egyáltalán lehet szépségről és rólam egy időben beszélni. S hogy ez egyszer tetszem magamnak, kétségkívül nagy része van Nagysád jó-ságának, a miért olyan gyönyörű csokrot kötött mellemre kézcsoék is érte!

A.: Semmi kézcsoék, maga egyébbel adósom. Vagy már meglepedkezett ígéreteről? Kíváncsiságomat ki kell elégitenie, ígérteit be kell váltania. Csak legyen őszinte és valljon meg mindent. Nos?

J.: Nem feledkeztem meg ígéretemről, nem is maradok adósa vele. Hallja tehát: (ünnepélyesen) Én ma délután leánykérőbe megyek!

A.: (ijedten) Ah!

J.: Igen Nagysád; Várad legszebb leányához megyek és megmondom neki, hogy szeretem. Megkérem, adja nekem kezét, szívet és tegyen boldoggá egy apró »igen« szócskával! Már most tudja Nagysád, miért kell ma délután okvetlenül szépek lenni és kérem, mondja meg, elég csinos vagyok-e és külsőm fog-e tetszeni annak a szép leánynak?

A.: (elfordulva, halkán) Azt én nem tudom.

tartottak és éppen ez oknál fogva nem hozhattak azzal az intenczióval, hogy az örök időkre változatlan maradjon.

Tudatával bír a jó király annak is, hogy ez eszmék nem egy tekintetben meg vannak támadva, hogy a tudatlanság és a rosszakarat támasztotta politikai és társadalmi harcban senyvednek; s azért ugyanakkor, midőn reájuk mutat e nemzetfentartó eszmékre, egyuttal felemeli szavát azok védelmére is: »Ezen ország csak akkor volt erős és virágzó, midőn fiai királyukhoz és vallásukhoz hiven ragaszkodva, egymásközt testvéries egyetértésben éltek; ellenkezőleg veszélyek környezték mindannyiszor, midőn belső viszályok zibbasztották életerejét.«

Jó lecke ez azoknak, a kiket illet, vajha megérténék!

Nekünk semmi esetre sem szól, mert nem mi kezdtük a harcot, nem mi voltunk a támadók. Mi az ezredéves alkotmányunkban gyökerező jogainkat védelmeztük, mindenkor törvényes és tisztességes eszközökkel. S habár ennek dacára e radikális reformokat sikerült törvényerőre emelni, azokban megnyugodni nem fogunk, mert az írott törvényenél van egy hatalmasabb, melyet maga az Isten irt szívénekbe, és ennek inkább fogunk engedelmeskedni mint annak, mely az erőszaknak és nem a nemzet akaratának kifolyása. Azért vonják vissza ezeket a törvényeket, akkor visszatér közénk a régi »testvéries egyetértés« addig pedig a felekezeti villongásokért, a politikai élet stagnálásaért legyenek felelősek azok, akik azt akartunk és beleegyezésünk nélkül a nyakunkba varrták.

És ez a felelősség első sorban a jelenlegi parlamentet illeti.

Igazán szeszélyes játéka a sorsnak, hogy egy ilyen magát rég agyonélt országgyűlésnek kellett egy ezredéves nemzetünket reprezentálni a korona előtt.

Egy parlament, a melyben nincsen ellenzék, csak titkos és nyilvános mamelukok. Egy parlament, a mely a helyett, hogy törvényeket hozna, a törvényhozás idejének három negyed részét elvakációzza, a többi házi botrányainak elintézésével tölti el. Egy ilyen parlament megérdemli a leczkét, melyet Ő Felsege válaszában kapott: »Hő óhajtásom, hogy az országgyűlés mindkét házának hivatásától, valamint azon tudattól, hogy ebbeli állásával nem csak jogok, hanem kötelességek is összekötvék az ország irányában, mely a törvényhozástól anyagi és szellemi jólétének gondozását és előmozdítását méltán várja . . .«

Láthatjuk e szavakból, de meg az egész beszédből, hogy felséges királyunk mennyire szívén hordja hü magyar nemzetének jólétét és boldogulását.

Hódoló köszönetünket fejezzük ki e beszédért mely szívből jött és szívhez szól s melynél megszívlelendőbbet nemzetünk régen nem hallott királyi ajkáról; vessük emlékünke annak minden szavát és tekintsük jövő ezredévünk irányeszméinek.

Felseges Urunk, mikor szent István koronája érintette fenkölt homlokát, ezt a jelszót intézte nemzetünkhöz: »Bizalmam az ősi erényben!« Ez a bizalom ma dicsőséges uralkodásának huszonkilenc éve után, erősebb mint valaha; és éltet bennünket a remény, hogy nem fog megrendülni soha.

Adja Isten, hogy nemzet és király olyan teljes egyetértésben ünnepelje meg a második millenniumot is, mint a jelenlegit. ○

Az osztrák viszonzulás.

(—a.) Millenniumi ünnepélyeink legnagyobb napján, a koronázás évfordulóján jelent meg az a viszonzulás, melyet az osztrák kvóta-depu-

táció a magyar regnikoláris bizottság válaszára adott. Ámbár még mindig tart felejtethetlen ünnepségünk lelkes visszhangja, ámbár még eseng füleinkben felséges urunk királyunknak hatalmas szózata, mely irányt szab az ezredév munkálkodásának, mégis elég fontosnak tartjuk az osztrák bizottság elaborátumát arra, hogy e nagy napokban is behatóan foglalkozzunk avval.

Az osztrák viszonzulás fenntartja a bizottságnak álláspontját, melyet első üzenetében (nuncium) tüzetesen körvonalozott, kifejtett és igazolni megkísérelt. Fenntartja azt a követelést, hogy Magyarország kvótáját, a közösköltségek viseléséhez való hozzájárulási arányát, emelni kell. Emelni kell, mert Magyarország az elmúlt három évtized alatt nemcsak lélekszámba, hanem az ipar- és kereskedelem terén is, vagyoni jólétben is rohamosan emelkedett, Ausztria pedig ezzel az emelkedéssel nem tudott lépést tartani. A viszonzulás nem mondja meg a kvóta emelésének arányát, de határozottan kijelenti, hogy ragaszkodik előbbi álláspontjához. tehát az 58:42-ös arányhoz.

A kvóta-kulcs kiszámításának alapja tekintetében is megmaradt a véleménykülönbség a két bizottság között. A magyar bizottság a kiszámítás alapjául most is a régi alapot, az adót fogadja el, míg az osztrák bizottság más kiindulási pontot keres s ezt a népesség számarányában s a bevételek és kiadások összességében véli megtalálhatni.

Őszintén megvallva mi az adót sem tartjuk szerencsés kiindulási pontnak. Adórendszerünk egészen más nyomokon halad, mint Ausztriában. Nálunk még most is csak anketkeznek a börzeadó behozatalának ügyében, odaát már jelentékenyen emelik is ezt az évenként milliókat jövedelmező adónemet. Ausztriában a földadó csak 10 %, nálunk több mint 25 %. Van még sok más lényeges eltérés, de mi főként azért nem tartjuk szerencsés kiindulási pontnak az adó-alapot, mert ennek segítségével mint egy archimedesi csavarral úgy szólván a végtelenig lehet fokozni az — adóemelést. Emelik a rendes és rendkívüli kiadásokat, eme-

J.: Mégis szeretném nézetét hallani. Kegyed, mint minden fiatal leány, illetékes véleményt adni, vajjon egy férfi külseje olyan-e, a mely egy nő figyelmét felkölthetné. Ha oly szerencsés lehetnék e tekintetben a kegyed ajkairól legalább egy kedvező szót hallani, meg erősödve és nagyobb bizalommal indulnék a kétes és bizonytalan kimenelű útra. (Kérően) Kegyed jó volt hozzám mindig; oh de hányszor tapasztaltam kedves lelkülete melegét. Miért tagadná meg éppen most jóságát tőlem a mikor kérem, és a mikor egy kecségtető szava biztató és megnyugtató reményt nyújt.

Mondja Nagysád, nem fog-e engem az a leány, kihez a legnagyobb kéréssel fordulok, azzal elutasítani: Menjen, maga nekem nem kell, mert maga csunya, rút, darabos, ügyetlen. A.: (suttogva) Nem hiszem!

J.: Köszönöm; mehetnék is már, mert tudom, hogy se nagyon csunya, se végtelen darabos, se a kiállhatatlanságig ügyetlen nem vagyok. Tudja, hogy ezzel tulajdonképpen bókot mondott? Megbánta már? Pedig milyen jól esett, mennyire büszkévé tett két kicsi szava. Untig elég volna, hogy elbizzam magam és egy nagy bűnbe, a hiúságba essem, a mitől eddig még ment voltam. Sietek is a tévedések ösvényéről, mert még valamit akarok megtudni. Nemde, telhetetlen vagyok? Nem elégszem meg azzal, hogy önző céljaimra egy nekem tetsző nyilatkozatot kicsikartam, már is újabb kéréssel alkalmatlankodom. Első kérésem pedig csak bevezetése volt egy nagyobb kívánságnak, melynek teljesítése sokkal fontosabb reám nézve, mert nem kevesebbet kérek, mint azt, mondja meg nekem őszintén, tartózkodás nélkül, mit tart rólam? Hosszu ideje álczátlanul,

igaz valómban lát; a gyakori együttlélt lehetlenné tette az állandó képrnutatást és idők folyamán még a legjobb színészkeskedés mellett is csak kibujik a szeg a zsákból. Közvetlen szemlélemből megismerte rossz szokásaimat, észrevehette jó tulajdonságaimat, melyek, ha nem is egyenlítik ki a tulnyomóan bennem levő hibákat, mégis talán képesek egy kis jó akarat mellett a szigorú ítéletet enyhíteni. Egy ilyen igazságos ítéletet akarnék még kegyedtől hallani.

A.: (kitérően) Uram, ön sokat kíván, (határozottabban) és talán nem is helyesen cselekszik, hogy az időt itt és velem tölti, a midőn komolyabb dolgok foglalkoztatják!

J.: S mégis, újra appellálok szívjószágához. Mielőtt megyek, ismernem kell és biztos tudomást akarnék szerezni arról, mint gondolkodik érdek nélkül és pártatlanul egyéniségem felől az, kit nemes kedélye és ritka tapintatánál fogva arra hivatottnak tartok. Ugy összeszoktunk, mint a testvérek; együtt kacagtunk, szaladgáltunk és bosszantottuk a mamát.

(Élénken) Ugy-e, emlékszik arra, mikor egyszer nagyon csintalanok voltunk és mamája tréfából a kuczkóba térdepeltette nagy leányát? Akkor én is oda térdeltem melléje és a mig fejünket összedugva, mint az iskolás gyermekek nevetgáltuk, azóta tartós barátságot kötöttünk. Nos, hát ez a barátság nem sugja szívének, hogy az a fiu, kivel annyit játszott és tréfált, most komoly férfi akar lenni és mielőtt reá lépne a komolyság útjára, eljön az ő barátnőjéhez és egész lénye mivoltának igazmondó és tiszta tükrét keresi a barátnő lelkében! Nem szól? (Bensőségteljesen) Szeretek egy leányt, szívből, igazán. Benne látom boldogságomat, két

igéző szemében üdvömet. Sok hányatás után pihenni vágyom a szeretett nőkebelén, — gondok közepette vigaszt, reményt és erőt újabb tettek, — szenvedésekben gyógyító balzsamot keresek szerelmében. Boldog akarok lenni, hogy őt boldogítsam, szeretettni akarok, hogy őt szeressem, élni akarok, hogy a szív utolsó dobbanásáig vele éljek egy édes, gyönyörű életet! Gondolja Nagysád, hogy az a leány, ki engem úgy ismer, mint maga, hinni fog szerelmében és gondolja-e, hogy lángoló szerelmem heve képes lesz felébreszteni imádott angyalom szívében a még talán szunnyadó viszont szerelem, az én üdvösségem sugárát!

A.: (hosszu hallgatás után, zavartan) Igen!

J.: Így tehát már nem fárasztom jelenlétemmel és megyek a kedves utra, mely vajha azon célhoz vezérelne, melynek elérése életem leghőbb és egyedüli vágya. Köszönöm nagysád, hogy biztató szavaival reményt adott a valószínű győzelemre. Isten önnel!

A.: (hallgat).

J.: Bucsuzóul nem nyújtja kezét? S a mikor a kis kezét enyémbe tartom, nincsen még egy jó szava régi barátjához, nem kíván neki szerencsét, boldogságot, nem kívánja vágyai teljesedését?

A.: (szakadozottan) Szívemből óhajtom, hogy kívánságai teljesedjenek; legyen szerencsés, — éljen boldogan, — Isten vele!

J.: (némán meghajol és távozik.)

A.: (fájdalmasan) Tehát csalódtam? Eltűntek a gyönyörű remények? Az hittem, engem szeret, pedig más foglalja el szívét, — azt hittem, enyém lesz, pedig más után sóváróg, — azt hittem, szerelem adta beléje a vonzalmat, melyet minden szavából, minden tettéből kiol-

lik évről-évre kivétel nélkül a közös ügyek budgetjét s hogy a szükséges fedezet mind-ezekre meglegyen: emelik az adókat. Az ország roppant áldozattal megfizeti. Mikor pedig eljön a kvóta kiszámítás ideje, akkor avval állanak elő, hogy amely ország ennyi adót elbir, annak jómódu, vagyonos népe lehet, — megbirja az újabb kvótaemelést is.

Még szerencsétlenebb az osztrák bizottság számítási alapja. A népesedés nem mindig áll arányban a lakosság vagyoni jólétével. Sőt ha sűrű a népesség, több lesz közöttük a szegény is. Már első üzenetében (renunciium) is nagyon helyesen utalt a magyar regnikoláris bizottság arra, hogy Galiczia jóval népesebb, mint Alsó-Ausztria, Máramarosmegyében több a nép, mint Fejérmegyében, de azért ezek lakosságának vagyoni viszonyait hasonlítani sem lehet egymáshoz.

Mit szólunk ahhoz, hogy az osztrák kvóta-deputáció a két ország bruttó bevételeit és kiadásait akarja irányadóul venni? Ki ne tudná, mekkora személyvesztéssel állítják össze a pénzügyminiszter urak a költségvetést? Ha elköttyavetyélnék az ország vagyonából például két millió frt értékű birtokot, ezt ők egyszerűen beállítják s tiszta bevételek közé, mert ugyan tanulták valamikor Kautz Gyula államháztartástanából, hogy ott annak a helye. Avval, hogy az ország vagyona ugyanannyival (sőt rendszeren még többel) kevesbedik, ők egy cseppet sem törődnek. Hát még mikor conversió van, mint volt pl. 1893-ban, amely évet osztrák szomszédaink kiindulásul vesznek, mennyire fel lehet mesterségesen srófolni a költségvetés tételeit! Emlékezzünk csak vissza Wekerle exposéira, amelyekben csakugy dobálózott a száz milliókkal.

Az osztrák viszonzulás, mint ezekből is kitűnik, nem valami alapos munkálat. Nem ad nehéz dolgot a magyar bizottságnak ennek megzafolása. Jó lesz figyelmeztetni a német sógorokat arra is, hogy ne feledjék el a közös vámterületnek rájuk háramló előnyeit. A kifejlett osztrák ipar, a selejtes bécsi portéka nagyon olcsó piacot talál Magyarországon és en-

vadni véltem és csak felületes barátság szülte a muló, ideig-óráig tartó ragaszkodást. Oh, ha tudnád, mint fáj a csalódás, és milyen keserű szeretlenül végig szenvedni a lemondás ezer kinjait. Isten veled!

Annuska arcát kezeibe temetve sir. Nem is hallja a kopogást, észre sem veszi az ajtó nyílását.

Józi lép be és zajtalanul közelg Annuskához. Letérdel előtte és megérinti kezét.

Annuska felrezen. Oh, nem kell neki szerelmi vallomás, száz szónál is szebben, igazabban beszélnek Józi kérés szemei. Megérti az esdeklő tekintetből, az ajkak néma remegéséből, hogy ő az a legszebb váradi leány, kit szerelmese olyan nagyon, imádva szeret, s hogy ő az, kitől kedvese térden állva, boldogságot, üdvöt esd. És a szíve mélyéből kitörő öröm eltagadhatatlanul oda rajzolja arcára a gyönyörteljes meglepetést, ami ezer szó és eskünél milliószor ékebben csak annyit mond: Igen, szeretlek én is nagyon, nagyon; te vagy nekem a legkedvesebb, a legszebb és leszek a te édes, hú kis feleséged.

Egymás mellett térdelnek, mint egyszer a kuczkóban, a mikor nagyon csintalanok voltak. Gyengéden átkarolva egymást sugdosnak édes szerelemről.

Józi csókolgatja Annuska aranyos kis kezét, Annuska pedig engedi — majd hirtelen megfogja Józi kezét.

— Jer, menjünk mamácskához; mennyire fog örülni . . .

Es karonfogva mennek az éltes asszonyhoz, aki könyekkel szemében Isten áldását esdi az ifju pár frigyére.

Mi is . . .

nek daczára Ausztria mereven elzárja piacztát a magyar állattenyésztők elől. Üzenjék meg nekik azt is, — ha elfelejtették volna — hogy annak a közös államadósnak, amelyet tudunk nélkül, törvényellenes módon vettek fel, jelentékeny részét önkényt, saját jószántából vállalta el Magyarország.

Az osztrák viszonzulásnak nem éppen idomos befejező részére, hogy t. i. Magyarország ezer éves fennállásához Ausztria nem csekély mérvben járult pénzzel és vérrel, üzenje meg a magyar bizottság azt, hogy viszont a hét éves háboruban a magyarok mentették meg a Habsburgok trónját, hogy az osztrák tartományok egyedül Magyarországnak köszönhetik alkotmányukat és hogy azt a pénzt azóta kamatok kamatjával visszafizették, habár nyugtát nem is kaptunk róla.

Tartalmánál sokkal fontosabb ez iratnak politikai jelentősége. Az a hire jár, hogy a magyar kvóta bizottság csak szeptemberben fog felelni rá. Akármikor legyen is, de a felelet csak elutasító lehet. Ez a két bizottság, mely a számítás kulcsára nézve sem tud megegyezni, nem oldhatja meg a kvóta-kérdést. Új bizottság kell tehát, ahhoz pedig első lépés a két parlament feloszlatása, miután a Bánffy-miniszterium oly kabinetnek adja át a helyét, amely az ország tekintélyét sem előzetes kvóta-engedményekkel nem kockáztatja, sem pedig nem kacérkodik a függetlenségi párttal, hanem őszintén s lojálisan a 67-diki kiegyezés alapján állva igyekszik a monarchia két államának érdekeit a méltányosság követelményei szerint kölcsönösen kiegyeztetni.

A Fehér-kereszt országos lelenczház egyesület diszgyűlése.

— Budapesti tudósítás. —

Az akadémia nagy terme ma délelőtt ismét nagyszámu díszes és előkelő közönséget látott. A Fehér-kereszt országos lelenczház egyesület ülte meg fennállásának tizedik évfordulóját, és az ez alkalommal megtartott diszgyűlésen Stefánia özvegy trónörökösné, az egyesület véadaszszonya elnökölt.

Bár az ülés csak 10 órakor vette kezdetét, a nagyterem már fél tizkor zsufolásig megtelt.

Háromnegyed tiz órakor az elnökség az előcsarnokba ment, a fenséges vendég fogadására. Stefánia özvegy trónörökösné Coburg Fülöp herczeg és Coburg Lujza herczegasszony kíséretében pontban 10 órakor érkezett. Miután a jelenlevőket üdvözölte, Teleky Géza gróf kíséretében fölhaladt a szőnyegekkel bevont lépcsőn. Az özvegy trónörökösné karcsu természet egészen fekete könnyed csipkeruha fűdte. A terembe léptekor lelkes éljenzés tört ki. Stefánia az elnöki dobogóra helyezett kis asztalnál egyedül foglalt helyet, az elnökség tagjai: gróf Károlyi Sándorné, Karácsonyi Róza grófnő, a nagy elnöki asztal mellett helyezkedtek el Coburg Fülöp herczeg és neje Coburg Lujza herczegasszony a dobogó mellett lévő két karoszkékbe ültek.

A közgyűlést Stefánia főherczegasszony nyitotta meg néhány szóval, a melyeket a közönség állva hallgatott végig. Örömmel jött el — ugymond — a Fehér-kereszt egyesület tizedik közgyűlésére és jól esik neki az az érdeklődés, a melyet a közönség az egyesület irányában tanusít. Óhajta, hogy az egyesület minél tágabb körben gyakorolja humánus, emberbaráti működését. Felkéri végül Teleky Géza gróft, hogy mondja el üdvözlő beszédét.

A jó magyarsággal elmondott beszéd ismét lelkesült éljenzésekre ragadta a közönséget.

Teleky Géza gróf ezután beszédét mondott:

Császári és királyi Fenséges asszony!
Tisztelt közgyűlés!

Melegen érezzük a kitüntetést, melyre Fenséged méltatott, midőn a Fehér-kereszt egye-

sület mai közgyűlését magas jelenlétével diszüléssé avatni kegyeskedett. A nagy nádor unokája, dicső dinasztánk tagja, mindenütt hódolattal és ragaszkodással találkozik, a hol ezer éves hazánkban megjelenik. Am nekünk — büszkeséggel valljuk — külön jogczimunk is van Fenséged magas személyéhez, a mennyiben azon magyarországi egyesületek egyike vagyunk, melynek védnökői tisztét viselni méltóztatik. Ugy hisszük, egyesületünk rá is szolgált a kitüntetésre. A midőn elhagyott anyákat megsegít és lelenczeket fölnevel, messze tullelmedik a helyi jótékony-ság korlátain s nem is egyedül a humanizmus és a közérkölciség feladatait teljesíti, hanem a haza, a nemzet érdekeit is szolgálja. Bizvást reméljük azért, hogy az ország mielőbb az eddiginél hathatósabb módon lesz segítségére.

A fehér kereszt fennállása nem csak a társadalom jótékony-ságát, hanem ebben kifejtett akaratát is, hogy lelenczeinket mi sem engedjük át többé a barbár pusztulásnak. És egyuttal élő emlékeztetés az államnak: mi kötelesség vár még reá e téren s hogy ha majd annak teljesítésébe fog, mily kipróbált eljárás szerint lesz módjában indulnia. Addig is hadd emlitem lelkes örömmel tíz éves fejlődésünk nagy sikerét, az első magyarországi lelenczház alapkövét a mai nappal fogjuk le tenni. A mit már annyian óhajtottak és kívántak e hazában, végre valósággá érik. A társadalom bizonyára szokott áldozatkész-ségével fog felénk fordulni, hogy a nagy művet hazánk üdvére és mindnyájunk jóvoltára mielőbb befejezhessük. Ez hirdetni fogja fenséges védnökönk fenkölt szellemét, ki a jótettek gyakorlásában és rájuk való példaadásban előljárt mindig, szíve sugallatát és hozzánk való szeretetét követve.

S midőn most Fenségedet körünkben hódoló tisztelettel üdvözlöm, kérem engedje meg, hogy a mai diszülést megnyitván, a részletes jelentésekre nézve, a szót mindenekelőtt egyetlenünk másodelnökének átadjam.

Most Tabódy József másodelnök terjesztette elő részletes elnöki jelentését.

Majd Szalárdi Mór főorvos terjesztette elő jelentését. A Fehér-kereszt Egyesület a lefolyt évben nagy haladásról számolhat be. Míg 1894-ben 345 gyermeket ápolt, 1895-ben 648-t, tehát majdnem kétszer annyit vehetett föl. Ezek közül 523 gyermek anyjával együtt került az intézetbe, 15 az anya nélkül vétetett fel, 110 gyermeket az intézet pedig egyenesen telepeire adott ki, vagy mert az anya eltűnt, vagy mert oly nyomorba süllyedt, hogy gyermekéről nem gondoskodhatott. A telepeken ápolt összesen 592 egy éven aluli gyermek közül meghalt 95. A működés másik ága nem ily nagyszabású, de nem kevésbé áldásos: 165 szegény anyát pénzzel segített az egyesület, 1580 beteg gyermeket ingyen kezelt és ingyen orvossággal látott el.

Papanek Ferencz pénztárnok szerint a lefolyt évben a jövedelem 38963 frt 90 krt tett ki, az egyesület vagyona 248.295 frt 53 krra rüg.

Valamennyi jelentés tudomásul vétele után Teleky Géza gróf zárta be néhány szóval a közgyűlést. A társaság ezután a nagy terem melletti társalgóba vonult, a hol Stefánia özvegy trónörökösné hosszabb ideig cerelet tartott. Megszólítással tüntette ki Perczel Dezső, Fejérváry Géza báró és Wlassits Gyula minisztereket. Az utóbbinak örömet fejezte ki azon szívélyes és lelkes fogadtatások fölött, a melyekkel a magyar nemzet részéről mindenütt találkozik. »Nagyon szeretem a magyarokat« — mondta. Tabódy József másodelnök bemutatta ezután a fenséges asszonynak a a fiókegyletek jelenlevő vezetőit, a kikkel Stefánia hosszabb ideig szívélyesen társalgott. Féltizenkettőkor távozott az özvegy trónörökösné az akadémiából, hogy az azután következő alapkövetélét ünnepélyen résztvehesen.

A lelenczház alapkövetétele.

Az akadémiai ünnepségnek méltó folytatása volt az alapkövetél az öz. Thurn Jánosné által ajándékozott telken a tüzöltő és liliom-utca sarkán. Ugyanaz a fény és pompa, ugyanaz az előkelő közönség és ugyanaz a benső szeretetteljes hangulat uralkodott, mely az emberbaráti munkában fáradozókat egyesíti.

Féltizenkettőkor robogott elő a kocsisor, mely a főhercegnőket hozta. Stefánia főherceggasszonyt és Koburg Lujza kir. hercegnőt, valamint Koburg Fülöp herceget viharos éljénzessel fogadták, s nyomban megkezdődött az ünnepség az emelvényen felállított árvagyermek királyhymnuszával.

Gróf Teleki Géza egyesületi elnök üdvözölte azután a fenségeket, akik az emelvényen foglaltak helyet. Banóczy József dr. titkár ezután felolvasta az alapkőben elhelyezendő okiratot, mely melegen emlékezik meg özv. Thurn Jánosnéról, a 120,000 frt értékű telek adományozójáról s Isten áldását kéri a szeretet művére.

Ezután megkezdték az okirat aláírásait. Először Stefánia özvegy trónörökösne, majd Koburg Lujza hercegnő, Koburg Fülöp herceg, Dániel Ernőné, gróf Károlyi Tiborné, Wlassics Gyuláné, Teleky Géza gróf, Perczel Dezső és Wlassics Gyula miniszterek, Nikolics Fedor báró, Gerlóczy Károly polgármester, özv. Thurn Jánosné, Mészáros Károly dr., Chorin Ferenczné, gróf Hugonnayné, gróf Karácsonyiné, Szalárdy Imre, Temkovary Rezsőné, Rónay János országgyűlési képviselő, Tpké Endre, Tanczer Pál, Banóczy József s többen irták alá az okiratot, melyet diszes tokba helyeztek.

A tokot ezután Hauszmann Alajos műépítész vette át s levitte néhány lepcső mélységre az alapkőhöz, melynek nyílásában elhelyezte. A jelen volt fehérlőtenyes munkások ezután bevakolták a födelet s néhány téglát behelyeztek föléje. Hauszmann Alajos műépítő ezután fölkerítte a fenséges asszonyt, hogy legyen kegyes az alapkő munkájában segítségére lenni s átadta az ezüst kalapácsot a főhercegnőnek.

Stefánia főhercegnő most élénk hangon köszönetet mondott özv. Thurn Jánosnénak a telek nemeslelkű adományozójának, s Isten áldását kérte az épületre és a Fehér kereszt egyletre.

Aztán háromszor ráütött a téglára s amint az ezüst kalapács hangja messze csendült, élénk éljénzés keletkezett. Ezután Koburg Lujza hercegnő és Koburg Fülöp herceg tüntették meg a követ, majd a jelen voltak mind, a fennebb előadott sorrendben.

Az alapkőletétel után Teleky Géza gróf elnök mondott lelkes beszédet hálát mondván a fővédnöknek támogatásáért.

Chorin Ferencz dr. orsz. képviselő fejezte be az ünnepet azzal, hogy köszönetet mondott a főherceggasszonynak, hogy e magasztos ünnepen megjelent s fenkölt példájával buzdítólag hat a társadalom ezreire, hogy az ügyefogyottakat segítsék és gyámolítsák. E támogatás biztosítja az egyesületnek a jövőben is a legteljesebb sikert.

Az árvagyermek énekelték ezután a Himnust, meg a Szózatot, miközben a magas vendégek kocsira szálltak s eltávoztak.

Királyi kitüntetések a millennium alkalmából.

Magyarország ezeréves fennállásának ünnepélése alkalmából a Felső a király közéletünk munkás tagjai közül sokakat kitüntetett. Közöljük a következőket: Semsey Andor a magyar tudományos akadémia igazgató és tiszteletbeli tagjának a Szent-István rend középkeresztjét; dr. Kunecz Adolf csornai prépostnak, Munkácsy Mihály festőművésznek, Beneczur Gyula a festészeti mester iskola igazgatójának, Lotz Károly festőművésznek, Miksic Kálmán és gróf Erdődy István főrendiházi tagoknak a Szent-István rend kis keresztjét díjmentesen adományozta. Dr. Schuster Konstantin váci róm. kath. püspöknek a Lipót rend nagykeresztjét; dr. Vályi János eperjesi gör. kath. püspöknek, dr. Szász Károly ev. ref. püspöknek és báró-Lipthay Béla főrendiházi tagnak a Lipót-rend középkeresztjét díjmentesen adományozta. Dr. Szilágyi Dezső képviselőházi elnöknek az első osztályú vaskorona rendet, Nikolics Miron gör. kel. püspöknek, Baltik Frigyes ágostai hitvallású evangélikus püspöknek, Müller

Frigyes ágostai hitvallású evangélikus püspöknek és Ferencz József unitárius püspöknek a II-ik osztályú vaskorona rendet adományozta díjmentesen a Felső. Dr. Kisfaludy Béla budapesti egyetemi tanár, Ladics György az alsó-fehér-körözi ármentesítő-társulat elnöke, Sztráda Béla a Hortobágy-Berettyó vidéki belvizszabályozó társulat biztosa a III-ik osztályú vaskorona-rendet kapták díjmentesen. Metianu János aradi gör. kath. püspöknek és báró Eötvös Lóránd a magyar tudományos akadémia elnökének a Ferencz József-rend nagykeresztjét, Bertalan Alajos a piarista rend jószágkormányzójának, Jeney Ernő a Benedek-rend jószágkormányzójának, Szabó János evangélikus esperesnek, Vámosy Mihály budapesti evangélikus református főgymnáziumi igazgatónak, és Zala György szobrásznak a Ferencz-József rend lovagkeresztjét, dr. Beöthy Zsolt egyetemi tanár és a közoktatási tanács ügyvivő elnökének, dr. Csátary Lajos a magyar államvasutak főorvosának, dr. Hajnik Imre budapesti egyetemi tanárnak, dr. Heinrich Gusztáv egyetemi tanárnak, dr. König Gyula műegyetemi tanárnak, dr. Lengyel Béla budapesti egyetemi tanárnak, nagyzeigeti Szily Kálmán a magyar tudományos akadémia főtitkárának, Frank Ferencz a piarista rend tartományi főnökének, Lék Péter nagylaki tanítónak és Vass Mátyás szegedi tanítónak a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

A városi közgyűlés.

— Mit tárgyal a törvényhatóság. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután 3 órakor tartja a havi rendes közgyűlést.

A tárgysorozat rövid és bizony elég silány; alig akad itt-ott egy a 16 tárgy között, a mely fontosabb lenne a város közügyére.

Legkíválób az újárósi közs. fiu és leány iskolának megvételre javasolt telek kérdése.

Mint halljuk, pótlólag még Déry Jánosnak egy indítványát terjesztik elő, de ez még csak ma kerül a városhoz.

A tárgysorozat a következő:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata az állami főreálliskola belső berendezése és felszerelése tárgyában.
3. A tanács jelentése a honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szóló 1896 évi VII. t. cz. közhírré tételéről.
4. A tanács jelentése Pápay Lajosné — Karaguly Mari köztér átengedés iránti kérvénye tárgyában.
5. Ugyan annak javaslata Kádár Gyula köztér átengedés iránti kérvényére.
6. U. annak előterjesztése Friedmann Rozália és Nagy Ferencz köztér átengedés iránti kérvénye ügyében.
7. U. annak jelentése az újárósi községi elemi fi- és leányiskola számára szükséges telek megvétele iránt.
8. U. annak véleménye a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara az iránti kérvénye tárgyában; hogy a tervbe vett állami szálló-otlvány telepek egyikének Biharmegyére kiterjedő hatáskörrel Nagyváradon felállítására földmívelési miniszternél kérelmeztessek.
9. Ugyan annak előterjesztése az utcák, közterek locsolása körül szükséges összegeknek póhtellel fedezése tárgyában.
10. U. az heterjeszti az iparos-menház telkére vonatkozólag kötött szerződést.
11. U. annak jelentése Stern Márton faterlepbérlétének meghosszabbítása iránt.
12. A hegyi pénztár 1896. évi költségeloirányzata.
13. Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester 6 heti szabadság engedélyezése iránti kérvénye.

14. Papp János gazdasági tanácsnok kérvénye 6 heti szabadság idő engedélyezése tárgyában.

15. Dr. Berkovits Miklós kerületi tisztí orvos 4 heti szabadság idő engedélyezés iránti kérvénye.

16. Kuchta Henrikné — Pásztor Magdolna és Hideg Mátyásné — Nagy Klára szülésznői okleveleik.

Miről midőn a törvényhatóság bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek, s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. június 9.én.

Rácz Mihály,
főjegyző.

TÁJÉKOZTATO.

- Junius 17. A polgári lövész-egylet közgyűlése, d. u. 5 órakor a Sport-pavilonban.
19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a vármegyeház kistermében.
27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása,
Julius 1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* **Bende püspök balesete.** A hódoló felvonulás alkalmával, amint a parlamenti ülés véget ért, a kocsijához siető Bende Imre püspök megbotlott s a lépcső előtt elesett. A püspök ezalkalommal kezén és térdén sérülést szenvedett, de a körülötte állók felemelték s a püspök gyalog sietett kocsija után.

* **A győregyházmegye sematizmusa.** A győri egyházmegyének sematizmusa enapokban megjelent. Adatai szerint van az egyházmegyének 19 kanonoki stalluma, 14 a győri székes-egyházban, 5 a soproni társaskáptalanban, 5 javadalmas prépostsága; Szent Lászlórol nevezett papi kollégiuma, az elaggott papok kiváltáságos nyugdíjintézete 5 helylyel; 237 plebániája; 2 szemináriuma 88 kispappal; gyakorló-iskolával egybekötött tanító-intézete 7 tanárral, 1 tanítóval, kiket mind a megyés püspök fizet saját házipénztárából; 362 áldozópapja, kik közül a megyés püspökkel, Zalka Jánossal együtt 16 aranymisés; 500 temploma; 519,714 lakos közül 411,377 katolikus híve, kik 100 plébániában magyarul, 86-ban németül, 27-ben horvátul dicsérik az Istent; a többi 24 plébániában az istentisztelet nyelve fölvaltva magyarnémet (5) magyar-tót (1 pleb.), német-horvát (8), magyar-horvát (1). A kegyurak közül Eszterházy Pál hercegnek a patronátusa alá 82 plébánia tartozik.

* **Biharmegyei tanítók a kiállításon.** Az ezredéves országos kiállítást számos biharmegyei tanító is készül meglátogatni, hogy ismereteiket gyarapítsák s különösen a tanügyi kiállítástól tapasztalatokat szerezzenek. Az utazás megkönnyítése és céljának minél tökétesebben való elérése végett, több tanító megkeresésére Sipos Orbán királyi tanfelügyelő-csoport látogatásokat rendez és kizközli mindazon kedvezményeket, melyekben a kiállítás igazgatósága a tanítókat részesítheti. Az utazásban résztvehetnek Biharmegye tanítói felekezeti különbség nélkül családjaikkal együtt, ha szándékukat szóval vagy írásban folyó hó 25-ikéig bejelentik a királyi tanfelügyelősnél, a honnan a részletekre nézve felvilágosítást kapnak. Az utazás napját és a látogatás tartamát később közli a tanfelügyelőség a jelentkezőkkel. A kedvezmények ugy az utazásra, mint a Budapesten való tartózkodásra és a kiállítás látogatására kiterjednek.

* **A pusztaszeri ünnep.** Eleinte az volt tervbe véve, hogy a millennium emlékére az első országgyűlés színhelyén, Pusztaszeren fényes nemzeti ünnepet rendeznek, melyre lejött volna a király és az országgyűlés két háza és sátrak alatt disz-ülést tartottak volna. De hát itt is az esett meg, a mit a közmondás tart,

hogy ember tervez és Isten végez, a nagyszabású országos ünnep egy piczi pusztai ünneppé zsugorodott össze. Bizony nem lesz ott díszországgyűlés: hanem csak afféle gyülekezet, melyre legfőlegb egy szál miniszter s néhány országgyűlési képviselő. Szeged és Vásárhely, valamint Csongrád mege törvényhatóságának és községeinek küldöttségei fognak megjelenni. Az ünnepély különben, melynek költségeit a megye területén levő három törvényhatóság fedezi, e hó 27-re van tervezve.

* **Főúlvizsgálat.** A vegyes felülvizsgáló bizottság június hó 10-én délelőtt fog működni a régi városházán. Körülbelül 60 egyént vizsgálnak meg ez alkalommal.

* **Néppárti gyűlések.** A mosonmegyei *Pándorfon* a miniszteri jóváhagyással ellátott *mosonmegyei néppárti kör.* rendes évi közgyűlésével kapcsolatosan június 21-én, vasárnap délután 3 órakor politikai népgyűlést tart a következő tárgysorozattal. 1. Elnöki megnyitó. *Tartja Batthyány József* gróf. 2. A néppárttól *Tartja Dr. Kotur Béla,* székesfővárosi orvos. 3. A néppárt és szellemi javaink. *Tartja* németül ifju *Zichy János* gróf. 4. A néppárt és anyagi javaink. *Tartja* németül *Rakovszky István* cs. és kir. kamarás. 5. A néppárttól. *Tartja* horvátul *Kusztrics György* blebános. 6. Elnöki zárás. *Chinoránban,* Nyitramegyében f. évi június 14-én d. u. 2 órakor a templon-téren nagy politikai népgyűlést tart, melynek a tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. *Tartja Zmeskál Zoltán* nagybirtokos. 2. Milyen az az »új rend?« *Tartja Havlicsek Vincze* pozsonyi plebános. 3. Miért éljen a néppárt? *Tartja Vaczulik Vincze* ügyvéd. 4. Milyen ma a nép sorsa? *Tartja dr. Zelenyák János* orsz. képviselő. 5. Elnöki zárás.

* **Az újvárosi közs. iskola telke.** Az építendő új városház helyétül Nagyvárad város törvényhatósága, mint köztudomású, az újvárosi községi elemi fuiskola és a reáliskola épületeinek széthányása folytán felszabaduló telket jelölte ki. A reáliskolának már van díszes új palotája a Nagypiacz-téren, de telekről kell gondoskodni a városnak az építendő községi elemi iskola részére. Az iskolafejlesztő szűkebb bizottság, hosszas keresés után a Nagy-Teleky-utcza Grünföldné-féle házat találta megfelelő helynek. Az iskolaszék tehát ezen ház megvételét javasolta a törvényhatóságnak megvételre, hogy ennek helyére emeljenek megfelelő elemi fiu és leányiskola épületet. A városi tanács tegnap tárgyalta az iskolaszék ajánlatát, s azt elfogadásra javasolja a csütörtöki közgyűlésnek.

* **A bolgár-kertész kérvénye.** A Sporttér s az építés küszöbén levő tüzer laktanya kiszorítja a bolgár kertészeket a város földjeiről. *Zselávszky Sztoján* bolgár, aki már 12 éve kertészkedik Nagyváradon, kérvényt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, a melyben kéri, hogy a vágóhid mellett levő 30 hold földet adja ki neki a város 12 évre bérbe, évi 1800 frt összegért. Beadványában hangsúlyozza, hogy a konyha kertészetet ő honosította meg Nagyváradon s ez által olcsó piacot nyitott a községségnek.

* **Artézi-kut Nagyváradon.** Rimanóczy Kálmán műépítész fürdője mellett még az elmúlt évben hozzá kezdett egy artézi-kut furrtásához. Az a célja, hogy a fürdő részére meleg vizet nyerjen s ez által megtakarítsa a víz melegítése által felemésztett tetemes összeget. Az abban hagyott munkát ismét megkezdtek a napokban s mint értesülünk, már mintegy 150 méterre haladtak a furással s ujnyi vastagságú langyos víz folyik a csőből. *Rimanóczy Kálmán* el van határozva, hogy ha előbb nem talál meleg vizet, lemegy a furással 500 méterre is. A szakértők erősen biznak benne, hogy közelebb is találnak megfelelő vizet.

* **Zeneiskola Nagyváradon.** A nagyváradi zenekedvelők életre való tervet óhajtanak megvalósítani. Nyilvános zeneiskola létesítését tervezik és pedig akként, hogy azt már szeptemberben megnyitják. Az iskolának a város adna

helyet az új polgári iskolaépületben. Az életrevaló, sőt rég nélkülözött intézményt bizonyára melegen karolja fel Nagyvárad város intelligens közönsége.

* **A közs. polgáriiskola beosztása.** Az iparos tanoncz iskolának tudvalevőleg megtagadta a miniszter, hogy a reáliskola új helyiségében is tanorákat tartson s így a tanoncz iskolát a polgári iskola új épületében kell elhelyezni. Az ipartanodai bizottság előterjesztést is tett, hogy miképen lenne célszerűen elhelyezhető az iparos tanoncz iskola. Réz Mihály felügyelő-igazgató azonban tegnap beadványt intézett a városi tanácshoz, melyben ellenzi a tanügyi bizottság javaslatát s más proppozicziókat tesz. Előterjesztése részben ideiglenes természetű, mert arra az alkalomra van számítva a míg ideiglenesen a központi elemi iskolának pár osztálya is a polgári iskola épületében lesz elhelyezve.

* **Decentralizáljuk az ipariskolát.** Az összes nagyváradi iparos tanonczokat jelenleg egy helyen, Újvároson tanítják estenként. Természetes, hogy a néhány száz főre menő tanulócsoporthoz sok bajt, rendetlenséget csinál és sok a panasz ellenük. Az ipartanodai bizottság, a városház építése folytán azt tervezi, hogy az iparos tanoncz iskolát megosztják az időre, míg felépül az újvárosi elemi iskola új helyisége, Várad-Olasziban és Várad-Velenczén a községi elemi iskolák helyiségeiben is lesz iparos tanoncz-iskola, az ezen városrészben lakó tanonczok részére. Nagyon célszerű volna, ha ugyan paedagogiai szempontok nem ellenzik, ha állandóan decentralizálnák az iparos tanoncz iskolát.

* **A »Gondviselés.«** Egy barátságos ház van a kiállítás falujában, melynek homlokzatán ez a szó feketélik: Gondviselés. A községi kórházak praktikus mintája ez, melyet a szegényebb falu is felállíthatna, mert a összes költség 7000 frt a kimutatás szerint. Tradiciozus a rettegés, melylyel a magyar ember a kórházak iránt viseltetik. Mikor *Szt-István Esztergomban* Szent Lázár szegényeinek háza néven kórházat alapított, már ekkor féltek a szenvedések e házától. A számok beszélnek legőszintebben. Magyarországban 1007 emberre jut egy-egy kórházi ágy. Csak az utóbbi időkben lendítettek némi keveset a hatóságok az egészségügy e siralmas voltán, melynek statisztikai adatai oly szomorúak, hogy csak Orosz-Lengyelország ily viszonyai állnak utánunk az országok hosszú sorában. A kiállítás falujában a tervezők azt óhajtották elérni a »Gondviselés« emelésével, hogy a lakosságot megbarátkoztassák a kórház fogalmával s a csekély befektetés mellett nagy cél elérését feltüntetve, az önértékében való aránytalanul kis áldozat hozására buzdítsák a hatóságok. Sokan nézik meg a kiállítás falujának kórházat, hol a fertőző, a férfi és női betegeknek, az ápolónőnek vannak külön szobái, sőt fürdőszoba sem hiányzik.

* **Térzene.** Ma szerdán jun. 10-én a József főhercegről nevezett gyalogezred zenekara a Széchényi-téren esti 6 órától 7-ig zeneelőadást tart.

* **Koronázási ajándék Muszkaországban.** Oroszországban most folynak a fényes koronázási ünnepélyek. A despota cár nem ugyan az alkotmány megadásával, de avval kedveskedett népének, hogy a föld adóját felére leszállította.

* **Verekedő asszony.** Megirtuk tegnap, hogy *Csatári Lidia* embertelen módon elverte *Himler Apollónia* mosónő 4 éves kis fiát. Tegnap ismét rendezett egy verekedést a kardos asszony, ugyanis, mivel az előbbi dolgáért feljelentették, most meg a gyermek édes anyját verte véresre. *Csatári Lidia*t bezárták.

* **A reáliskola felszerelése.** Említettük, hogy a közoktatási miniszter leiratban tudatta a várossal, miszerint hajlandó az új reáliskola berendezése és felszerelésének költségeit a közoktatási tárcaza terhére elvállalni; a víz- és gáz bevezetést azonban a város köteles elkészíttetni, saját költségén. A miniszter leiratában

nem említ összeget, csak általánosságban a költségekről beszél, de a városházán készült berendezési és felszerelési költségvetés adatai után nyert értesüléseink alapján irtuk, hogy a miniszter határozata mintegy 13 ezer frt. kiadástól szabadította meg a várost.

* **Sikkasztó közszolga.** Érdekes alakja városunknak az öreg lapos arczu *Endesz Salamon.* Ott szokott álldogálni hordár sisakban a *Fekete Sas* szálloda előtt, s várja türelmemel, s néha türelmetlenül is, mikor biznak már valamit rá, mikor hull már a kezébe egy hatos. Mostanában beteges az öreg, a ki elválva él a feleségétől, s így nincs a ki segítsen rajta. A múlt hét közepe táján nagyon szorongatta már az éhség, hát csak segíteni kellett valahogyan magán. *Element Polacsek Zöldfa-utcza*i óras tizletébe és azt mondta, hogy egy ur órát akar venni, adjon egy kevés időre vagy kettőt, hogy választhasson a vevő belőlük. Az óras oda adott két ezüst órát, csak hogy *Salamon* ur nem vitte vissza másnap, harmadnap sem, úgy hogy tegnap az óras kénytelen volt a rendőrségnél tenni az esetről jelentést. *Kollmann* rendőrbiztos megidézte a hordárt, a ki azzal védekezett, hogy éhes volt, meg nem is sokat értek az órák, azután a pénzt is ellopták már tőle, a miért eladta. *Endesz Salamont* mindazon által megbüntetik.

* **A közkórház beteg forgalma.** Biharvármegye közkórházában az elmúlt május hó folyamán is nagyszámu szenvedőt gyógykezelték. Április hóról maradt 111 férfi, 148 nő, összesen 259 beteg. Május hónapban felvettek 119 férfi, 110 nő, összesen 229-et, tehát májusban ápoltak összesen 488 beteget. Ezek közül elbocsátottak: gyógyulva 69 férfit és 69 nőt; javulva 29 férfit, 33 nőt; gyógyulatlantul 12 férfit és 9 nőt. Meghalt 16 férfi és 7 nő. Az összes fogyaték 244 beteg. Június hóra maradt 104 férfi, 140 nő, összesen 244. Az ápolási napok száma 7350-re emelkedett.

* **Szőlőoltványtelep Nagyváradon.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara egyik közelebbi teljes ülésén elhatározta, hogy a *filoxera* által tönkre tett nagyváradi és biharmegyei szőlők minél előbbi újraültetése szempontjából felkéri Biharvármegye és Nagyvárad város törvényhatóságait, miszerint irjanak fel a földmívelési miniszterhez, egy szőlőoltványtelep felállítására érdekében. A telepet Biharvármegye terjedő hatáskörrel Nagyváradon állítaná fel a miniszter. A városi tanács tegnap foglalkozott a kamara átiratával s azt pártolólág terjeszti a városi közgyűlés elé.

* **Elgázolt öregasszony.** Tegnap reggel a *Bémer-téren,* *Varguly Julianna* csatári éltel parasztasszonyt elgázolta *Fröhlich Pál* hentes kocsisa *Szilvay Pál.* Az elgázolt asszonyt azonnal beszállították a közkórházba. Nagyobb sérülést nem szenvedett.

Részletek a millenniumi ünnepekről.

Az egyes megyék és városok zászlói a következő színűek voltak. U j v i d é k: kék, fehér zászló. Z o m b o r: piros, kék, — czimerrel. Baranya vármegye zöld. Pécs város régi sulyos piros, sárga, kék. Beszterce-Naszód: piros, kék. Nagyvárad: piros. Brassó: kék. Csanád: sárga. Csik: piros, kék. Csongrád fehér. Hódmező-Vásárhely: sárga. Szeged: fehér. F e j é r: piros, aranyrojtal. S z é k e s-F e h é r v á r: fehér zászló, kék szallag. F o g a r a s: égszínkék. G ö m ö r: megszín, G y ö r város fehér zászló. Hajdu: kék. Debreczen: sárga, kék. H á r o m s z é k: kék. Heves: régi, zöld színű. Hont: piros. S e l m e c z: kék. Hunyad: zöld. Jász-Nagy-Kun: kék, piros, fehér. Kis-Küküllő: fehér. Kolozs: kék. Kolozsvár: kék. Krassó-Szörény: piros, fehér, kék. Máramaros: fehér, Marosvásárhely: kék. Moson: zöld, P e s t-P i l i s-S o l t-K i s-K u n: zöld, Kecskemét: fehér. Pozsony: kék. S á r o s: vörös. Somogy: zöld. Sopron: vörös. Sopron város: téglavörös. Szabolcs: piros. Szatmár: piros, kék. Szatmár-Németi: kék. Szeben: kék. Temes: régi,

rongyos zászló. Temes város: zöld, fehér. Versecz: piros, fehér. Tolna: piros. Torda-Aranyos: zöld. Torontál: kék, fehér, ezüst. Pancsova: fehér. Trenesén: vörös. Turóc: piros. Udvarhely: sárga, kék. Ugocea: zöld. Ung vörös. Vas: régi, zöld. Veszprém: fehér. Zala: fehér. Zemplén: piros és kék, rongyos zászló. Zólyom: zöld. Fiume: vörös, sárga, kék zászló.

A nagyváradi bandérium zászlója egyike volt az összes törvényhatósági városok legszebb zászlójának. Anyaga piros selyem, nehéz dus rojtal. Egyik oldalán Szent László daliás alakjával térdeplő helyzetben, másik oldalán Nagyvárad város czimereével. A zászló lánzsával végződik, melynek egyik oldalára »a privilégizált Nagyvárad város polgári katonasága zászlója 1810 esztendőből«, — másik oldalára: »A polgári katonaságot felállította 1809-ik esztendőben gróf Rhédei Lajos főispáni adminisztrátor«, — felirat van véve. A lobogó, mint egy 10 kiló súlylyal bir. Vert arany szalaggal, mely bámulatos épségben van, rajta a következő értelmű latin felirat látszik: »Tisztelet és becsület a polgárságnak«. Van még rajta ezen kívül egy felirat, valami igen magas rangú, valószínűleg főhercegi családbeli név, de ezt már nem lehet jól olvasni. Mint már említék a zászló nagyon nehéz s a város daliás zászlótartója Szokoly Tamásnak hatalmas ereje daczára kemény dolga akadt vele.

A millenniumi közös országgyűlés meghívója a következőképpen hangzik:

A magyar országgyűlés két háza a honalapítás ezredéves megünneplése alkalmából 1896. évi június hó 8-án délelőtt fél 12 órakor az állandó országház kupolatermében együttes ülést tart. Elnöki a főrendiház részéről gróf Károlyi Tibor, a képviselőház részéről Szilágyi Dezső. Jegyzők: — Gyulay Pál, Molnár Antal.

Tárgya: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. A honalapítás évezredes emlékének törvénybe iktatásáról szóló 1896 évi VII-ik törvényzikk felolvasása.

Az új országház kupolatermének akusztikája oly rossz, hogy a beszédek alig, sőt ha a szónok gyenge hangú, nem is lehet hallani s ez nagyon kellemetlen benyomást tett a hallgatóságra.

Az országgyűlésen Schlauch bibornok a főhercegek mellett állt s a gyűlés végén kis időre kezébe vette a szent koronát s megcsókolta, utánna Steiner püspök hasonlóan cselekedett, mi nagy meghatottságot keltett. A kis Königswarder báró, a honvéd miniszteri palota ablakából éljenzte meg a bibornokot s az Albrecht-uton pedig a nagyváradi diákok tettek ki magukért püspökünk üdvözlésében.

A diszfelvonulás alkalmával Schlauch bibornok titkárával ült kocsiában s bámulatra méltó kitarással tűrte a 9 óra hosszúig tartó fáradságos utat, melyet csak az országgyűlés, trónbeszéd és hódolat alkalmával szakított meg.

Slauch bibornok elegáns, tiszta magyar diszfogata, de különösen lovai általános tetszést arattak.

Gróf Szapáry Géza magyar főudvarmester szerint az egész menetben legszebb Carosse lovak, melyeket Himmel ezredes, a boldogult László főherceg katonai nevelője is sokáig szemlélt. Dániel miniszter meg a főkocsis nagy öröme oda is szólt: »Magának vannak a legszebb lovai.«

A bandériumok felvonulása alkalmával a bihariakat nagyon sok helyen megéjeneztek s a megérkezéskor gróf Szapáry Gyula, gróf Andrássy Aladár, gróf Cziráky, gróf Károlyi Tibor, Szilágyi Dezső, kik gyalog mentek a bandérium elé, nagyon megdicsérték a délceleg bihariakat.

Mint mondják, legalább 200,000 idegen ember volt Budapesten a koronázási évforduló alkalmával. Vasárnap és hétfőn valóságos népvándorlás volt a kiállítás területén és a pokol körképénél. Vasárnap este K o n s t a n t i n á p o l y b a n fénytüzijáték volt s tenger látványosság tárukt a közönség elé.

Amerre a diszmenet elvonult, óriási drágán adták ki az ablakokat s erkélyeket s mint mond-

ják egy vállalkozó 2000 forintért bérelt ki egyet s ülőhelyekre osztotta be, minden ülőhelyet eladott rajta, összesen 3000 forintért. Jó üzlet! Egy nap 1000 forint jövedelem az ily geseften.

Iskolai vizsgálatok.

A nagyváradi I. sz. püspökség kegyurasága, alatt álló volaszii róm. kath. fi-népis-kolában az 1895—6 tanév végén mind a négy osztályra jelentkezett és jelentkező magántanulok vizsgálatai f. június hó 15-én délelőtt 9 órától, az iskola épületében (Fő-utca 819. sz.) fognak megtartatni, melyről az érdekelt szülők ez uton is értesítetnek. N.-Várad, 1896. június 8. Az igazgatóság.

A községi elemi fiiskolák első osztályai-ban az 1895—6. tanév végén a szokásos zár-vizsgálatok a következő rendben fognak megtartatni: június 16-án az olaszii körösparti, 17-én az újvárosi központi, 18-án a v.-velencei iskolákban, mely vizsgálatok délelőtt fél 9 órakor veszik kezdetüket.

Az ismétlő leányiskolák vizsgálatai pedig: június 16-án az újvárosi ör-utczai leányiskola helyiségében, június 17-én a v.-olaszii körösparti leányiskola helyiségében, június 18-án a várad-velencei leányiskola helyiségében, mindenkor délután 3 órától lesznek megtartva, mely vizsgálatokra a t. szülők és tanügybarátok tisztelettel meghivatnak. Nagy-Várad, 1896. év június hó 8. Stark Gyula, vizsgáló bizottsági elnök.

Értesítés. A községi iskolaszék f. é. 29. számu határozatával nyert megbízatás folytán a jelen tanévi záróvizsgálatok idejéül; 1. az o l a s z i-i községi elemi fiiskola IV-ik osztálya részére június 17-ik (szerda) délelőttjét; 2. az újvárosi községi elemi fiiskola IV-ik osztálya részére június 18-ik (csütörtök) délelőttjét tűzöm ki. Miről az érdekelt szülöket és gyámokat azzal értesitem, hogy a vizsgálatok az illető osztály tantermében tartatnak meg s pontban 8 órakor veszik kezdetüket. Nagyvárad, 1896. június 9. Dr. Döry Ferencz, kiküldött vizsg. biz. elnök.

A községi fiiskolák III. osztályának vizsgarendje: 1. Újvároson: június 15. 2. Körösparti iskolában: június 16. 3. Váralján: június 17. Mindenkor reggel 8 órakor. Dr. Kecskeméti Lipót v. b. elnök.

A muzeum megnyitása.

— Az ünnepély műsora. —

A nagyváradi millenniumi ünnepségek egyik kiváló mozzanata S z e n t L á s z l ó k i r á l y n a p j á n, június hó 27-én meg végbe.

A biharmegyei és nagyváradi régészegylet új, diszes otthonát, mint már irtuk, ekkor nyitják meg s ez által Nagyvárad kulturális intézményeinek gyarapodását ünnepejük.

Az egylet buzgón, dicséretesen működik, s bár sokban nélkülözi Nagyvárad intelligens közönségének jól megérdemelt pártfogását; vas akarattal, egyes kevesek jóakaró segélyével felépítette a Muzeumot s így alkalmas helyet adott az Ipolyi műkincseknek is.

A megnyitó ünnepély méltó lesz az alkalomhoz. A megnyitás ünnepélye a püspöki palota disztermében meg végbe, mely ezélra készségesen átengedte azt S c h l a u c h bibornok ő Eminenciájára. A program minden pontja magas színvonalu lesz. Részt vesznek benne kiváló tudósaink: F r a k n ó i püspök, B u n y i t a y kanonok K a r á c s o n y i János th. tanár. Közreműködik a zenekedvelők dalárája.

A régészeti egylet a következő meghívót bocsátja ki az ünnepélyre.

A biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egylet 1896 június 27-én Szent László napján Magyarország ezredéves fönnállásának öröme új muzeum-épületének, abban levő saját gyűjteményének és az Ipolyi gyűjteménynek megnyitására rendkívüli diszgyűlést tart s arra czímet tisztelettel meghívja.

Kelt Nagyváradon, 1896 jun. 6-án.

A biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egylet megbízásából

a r e n d e z ő b i z o t t s á g

Dr. Karácsonyi János, Gyalokay Lajos,
egyleti titkár. egyleti alelnök.

A z ü n n e p s é g m ű s o r a:

1. Délelőtt 9 órakor ünnepies istentisztelet a nagyváradi I. sz. székesegyházban. Ennek végeztével
2. Fölvonulás a püspöki palota nagytermébe.
3. Háromnegyed 11-kor a diszgyűlés a következő tárgysorozattal:

a. *Hymnus.* Kölcseytől, éneklí a nagyváradi zenekedvelők dalköre.

b. *Elnöki megnyitó.* Tartja dr. Beöthy László főispán, egyleti elnök.

c. *A váradí muzeum kulturái földadatai.* Fölvonulás, tartja dr. Fraknói Vilmos, választott püspök.

d. *Bihar vára és a honfoglalás.* Fölvonulás, tartja Bunyitai Vince kanonok.

e. *A biharmegyei és nagyváradi muzeum keletkezése.* Előadja dr. Karácsonyi János egyleti titkár.

f. *Szózat.* Vörösmartytól. Éneklí a zenekedvelők dalköre.

4. Átvonulás az új muzeum épületbe.

5. Az emléktábla leleplezése s a gyűjtemények átadása.

6. A gyűjtemények megtekintése.

A gyűlésen csak a meghívott hatóságok, testületek és személyek, továbbá az egylet tagjai vehetnek részt.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnewirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Panker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előzetések is elfogadtatnak.

SZINHÁZ.

Az ördög és a párisi vakleány.

Tegnap este e nagyon régi drámát eleve-nitettek fel s a szereplők elég jól fejtették meg feladatukat, s bár e szentimentális történet nem igen tetszett a közönségnek mégis minduntalan tapsokkal jutalmazta a szereplőket. A szereplők minyájan elég jól játszottak s különösen E. Kovács Gyula, Szerémy Gizella és Fekete Rózsika.

Hírek a szinkörből. Ma Schakspere est lesz a szinkörben, az örökszép Romeo és Juliát adják pompás szereposztással, Romeo Klenovits, Julia Fekete Rózsika lesznek, a darab többi szerepét: Laczko Aranka, Kantay Teréz, Szentgyörgyi, Rózsahegy, Bartos, Szatmári, Janovics és Leövey játszák. A pénteki premiére iránt oly nagy az érdeklődés, hogy már most sok ójegyzést tettek a pénztárnál.

Igazságszolgáltatás.

Két évi fegyház 2 forint miatt. A télen februárius 16-ikán együtt pálinkázott J á k ó Mihály szerb esti lakos, R u z s e Toma szuszi oláhval. Mind a ketten becsiptek már egy kissé, mikor Jákó kijelentette, hogy most már indul haza. R u z s e Toma észrevette, hogy van még egy kis pénze a társának, azért hát ajánlkózott kísérel. Mikor a szuszi malomhoz értek, Ruzse hirtelen földhöz vágta Jákót, leszakította a kocsokján függő pénzes zacskót és a benne levő 2 forint 24 krajczárjával elszaladt. A rabló oláht másnap már elfogták és tegnap elítélte büntetéért a nagyváradi királyi törvényszék 2 é v i f e g y h á z r a. Az oláh csak nézett egyet a nagy időre. »Ennyit már igazán nem vártam« — olyasformát morgott.

Gondatlan szolgáló. A nagyváradi kir. törvényszék Millye Gyula elnöklete alatt tegnap tartott végtárgyalásán gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt elítélte Gál Teréz cselédleányt egy havi fogházra. Ugy történt a dolog, hogy Neumann Márton az üzletében volt elfoglalva, s 2 éves kis fiát a cseléd őrizetere bizta. Gál Teréz a szoba surolásához akart kezdeni s letette a forró lugot a konyhába, addig, míg vizért ment ki. Míg a cseléd távol volt, a kis fiu beleesett és belefult a lugba. Ezért a gondatlanságot ül most Gál Teréz egy hónapig a fogházban.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma Nagy József elnöklete alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá:

Stánya Demeter hivatalbeli sikkasztás bűntette.

Varga János gondatlanságból okozott emberölés vétsége.

Pisle Nucz rablás bűntette.

Judriás József gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétsége.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irtá: I. van Woude.

38

Mily szomorú, mily boldogtalan vagyok én.

De hát nem lehetne nekem ezt az álmot megvalósítani! . . . Oh, mennyire sovárgok utána. Ugy szeretném, ha a fejét valóban vállamra nyugtatná és ha megbocsátásról beszélne, lezárnám csókkal az ajkát . . . és ha úgy akarja, elmegyek holnap vele haza. Hát nem vagyok-e én az, ő kis felesége? Ha ő néha nem is olyan, amilyennek óhajtanám, de szeretni, szeretem őt hű, odaadó szerelmmel. Mindent akarok nélkülözni, csak neki ne okozzak bosszúságot, neki, az én drága, jó Tom-omnak.

Most azonban igazán hallom Aart-nak, Tom lovának gyors ügetését, látom, amint Tom az utcza másik oldalán az istállónál le száll és az állatot átadja a lovásznak, aki nyilván, szintén várt már, mint én.

Most jön Tom a lépcsőn.

Mély lélekzetet kell vennem, annyira izgott vagyok.

Szívem elébe dobog.

Most kinyitja az ajtót s hallgatagon ismét beteszi.

Várakozom. Fog-e hozzám lépni?

Jó estét.

Ez az üdvözlés éles tör gyanánt hatol lelkembe. Jég hidegen, rátartósan, majdnem minden figyelem nélkül hangzanak e szavak ajkairól.

Hirtelen mint a villám járja át szívemet

az igazság; — ez a férfiu nem enged magával játszani.

Nem mint kérő s kérlelő áll velem szemben, hanem mint uram s parancsolóm. Sajat kezével építette magasra a választó falat közöttünk. És most itt áll nyugodtan, hidegen, büszkén. Látszik rajta, mintha közömbös volna reá nézve, vajjon elfoglalja-e újból a régi helyet szívemben, amelyet ábrándos álmomban oly nagylelkűen be akartam rendezni számára.

Ámde, én nem hiszek neki, nem; nem hiszek a külsőnek. Tudom, hogy szerelmének lángja változatlanul tovább lobog. Ő csak komédiát játszik — nos ezt én is tudom megtenni.

— Jó estét; viszonzom rövidesen, attól tartva, hogy remegő ajkam eláruhatná benső megindulásomat. Ez az érzés pedig nem egyéb gyöngeségnél . . . Hideg föllépésére hasonlóval fogom viszonzni, büszkeségére magam is majd büszkeséggel felelek. Elvégre is meg kell adnia magát.

Meggyújtok egy gyújtófát és a gázlámba fölé tartom. Puh! — most világos a szoba.

Tom nyugodtan, mintha egyes-egyedül volna a szobában, átnézi a megérkezett leveleket. . . Igazán, jól játszza a szerepét.

Mindenféle dologról beszélgetünk, nyugodtan és udvariasan.

— Intézkedtem, mondja azután közömbös hangon, mialatt egy hirlapot fölbont és hasábjait átfutja, hogy te itt maradhass nővérednél, tizennégy napig, vagy akár tovább is, a mint tetszeni fog. En pedig haza megyek.

— Nagyon szép lesz; szólalok meg kissé csalódottan.

Természetesen, ki kellett mutatnom örömet s meglepedésemet, mert hiszen éppen ezt óhajtottam napok óta mint valami dicső s elérhetetlen élvezetet; most azonban semmi örömem sincs benne.

Nyugtalan s szomorú vagyok.

Tom pedig nem is tudhatja, mily érzelmek s gondolatok foglalkoztattak engem megérkezése előtt; és mégis magamban szemrehányást teszek neki, hogy igazságtalan.

Hogy én őt még szerethetném, az képtelenség. Mit törődöm vele. Rám nézve közömbös, bármit is gondoljon vagy tegyen. Oh, majd meg fogja látni, mint tudok én daczra daczal felelni.

Még egyet.

Mikor egy csésze teát nyujtok neki, tekintünk találkozni: kék szeme jég hidegen mered reám. Sietve lesütöm a szememet, és mégis az egész este alatt, mialatt én kézimunkámra hajolva időről időre néhány szót váltok vele, lelkem előtt meglevenedik álmom és érzem forró csókját ajkamon.

Éppen most megy el előttünk a levélhordó. Önkéntelenül sóhaj fakad ajkamon . . . Megint nem hozott nekem levelet.

Adél elneveti magát.

— Nem, Lon, ő felsége még nem kegyeskedik téged egy levéllel boldogítani: mondja azután gúnyosan.

Ki nem állhatom, hogy mindig kitalálja a gondolatomat. Vér futja el az arczomat; érzem, amint elpirulok, és a pillanatban nem tudom, mit is válaszoljak neki.

Csikorgó fagy van megint. Nagy örömmre az éles északi szél ismét jégpánczéllal borította a tavakat és vizárkokat, és ma reggelre ismét az a kellemes meglepetés ért, hogy a földet hóborította. Örömmnek hangos fölkiáltásban sietek kifejezést adni, mert már kilenc hosszú nap óta — amióta Tom elutazott — sovárgon vártam e hóra.

— Majd ha egyszer jól szánkázunk, akkor elmegyek haza, Tomhoz; mondogattam az egész idő alatt Alexnek és Adélnak. És most végre van szánut.

Mi, Adél meg én, készen vagyunk és csak a szánkok érkezését várjuk.

Olyan vig vagyok, mióta nem kell tovább ez élvezetre várnom. Eddig olyan hosszadalmasak voltak a napok és mindig csak Tomra kellett gondolnom.

Ha legalább egyetlen egygyer irt volna!

Hallgatása lidércz nyomás gyanánt nehezdedik lelkemre, sokkal inkább, mint méternyi hosszú levelek tehetnék, telve szemrehányással. Képzeltet-e hogy valóban nem szeret már úgy, mint annakelotte? . . . Erre a lehetőség: még nem gondoltam és most szenvedélyesen elutasítom magamtól ezt az eszmét.

Minduntalan föl kell idéznem emlékezetemben azt, ami az utóbbi időben köztünk előfordult; és gondosan összegyűjtöttem emlékezetemben mindazokat a kis s nagy bizonyítékokat, melyek változatlan szerelméről tanuskodnak.

(Folyt. köv.)

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³³ d. e., 2 ³³ d. u., 11 ⁰⁴ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ³⁰ reggel, 3 ⁴⁴ d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ³³ d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ regg. személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ³⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó felé vegyesvonat 4 ³⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskó-Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁰ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁰ d. e., személyvonat 8 este.
Püspök- és Felix-fürdő 8 ³⁰ reggel, 4 ⁴⁵ d. u., 7 ³⁰ este, 6 ⁴⁰ * reggel 2 ³⁵ * d. u. 9 ¹⁰ * este.	Püspök- és Felix-fürdő 10 ¹⁰ d. e., 6 ³⁰ este, 8 ⁵⁵ este, 8 ¹⁵ * reggel 3 ³⁷ * d. u., 10 ⁴⁴ * este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TAVIRATOK.

A külügyi albizottság ülése.

Budapest, június 9. (Saj. tud. táv.)

A delegációk külügyi albizottsága ma ülést tartott. Az ülésen Goluchovszky külügyminiszter nagy beszédet mondott, melyben vázolta Törökország helyzetét. Törökországnak — ugymond — lehetlenné kell tennie a mézárásokat, gátot vetni a keresztények üldözésének, különben rohamosan közeledik a bukáshoz. A hármasszövetség lehetőleg erősen ragaszkodik Oroszország status quo-jának fentartásához. A Balkánon folytatjuk eddigi politikánkat, nem kívánjuk állami létük korlátozását, de tulkapásaikat nem tűrjük. Mint a népcsalád öregebb tagjai elvárjuk becsülésüket és előzékenységüket. Azután megdicséri Romániát, keményen szól Szerbiáról. Bizonyára nem akarjuk — mondja — a velünk barátságban levő szerb népnek egyes politikusok ügyetlenségét és tulzásait felróni, mégis igen erélyesen tiltakozunk az olyan eljárás ellen, mely Szerbia közvéleményét tévedésbe ejthetné és így maga utána vonná, hogy ama valóban nagyjóakaratot, melylyel a Száva partján lakó szomszédaink iránt viseltetünk, igen le kellene szállítanunk. Bulgária rendes

viszonyok között van, zavart nem csinál, Francia és Angolország pedig a béke barátai.

A hadügyi albizottság ülése.

Budapest, június 9. (Saj. tud. táv.) A magyar hadügyi albizottság ma délután ülést tartott, melyen az ellenzék szóvá tette a második szolgálati év eltörlését.

A beteg Mirkó herceg.

Cettinje, június 9. (Saját tud. táv.) Moszkvából jelentik, hogy Mirkó herceg komolyan megbetegedett. Sándor szerb király ismétellen kért táviratilag tudósítást a herceg állapotáról.

Uj belügyminiszteriumi osztály-tanácsos.

Arad, június 9. (Saját tudós. táv.) Szatmáry Gyula jelenlegi alispánt még ez évben belügyminiszteriumi osztály-tanácsossá nevezik ki.

Közgazdaság.

Az akáczfák veszedelme. A paizstetű, mely sok vidéken már az összes akáczfákat elpusztította, Nyitrán is észlelhető; a sátorfáborhoz vezető fásor ágain nagy mennyiségben mutatkozik; es ha nem védekezünk ellene, kiszáradnak a fák. A sátorfábor parancsnokságának kellene intézkednie, hogy az összes fákat különösen azokat, hol a paizstetű előfordul, jól permetezzék oly folyadékkal, mely akként készül, hogy egy kilo közönséges szappan, egy kilo szoda és egy kilo dohányt egy akó vízben felforraltak és szűrve használják.

Műborgyártás a mazsolával és fügével. Trieszthől írja lapunk levelezője: Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a műbortörvény dacára is egyre emelkedik Magyarországon a műborgyártás. Nevezetesen a mazsolaszőlővel készítenek egyre több mesterséges bort, főképpen a Dunántulnak Ausztriával határos részein és a fővárosban, De (reflektálva a »Borászati Lapok« mult heti cikkére az Algirban fügével üzött műborgyártásról) nem ismeretlen nálunk a fügével való műborgyártás sem. Tény az, hogy magyar borkereskedők egyre több mazsolát és fügét vásárolnak a trieszti s ujabban a fiumei bizományosoktól, kikötve persze a kellő diszkréziót. Kisebb városokban székelő borkereskedők feltűnés elkerülése végett gyakran a szomszéd állomásra, s nem a saját, de többnyire a feladó címére küldetik a mazsola és füge küldeményt. Magyarország (tulnyomólag Trieszthől és Fiuméből) már az első évnegyedben a következő mennyiségeket importálta:

	1896-ban	1895-ben
Mazsolából	8730 mm.	5125 mm.
Fügéből	6707 "	4764 "

Mindkét cikk behozatala tetemesen emelkedett a fenti adatok szerint. Még csak azt jegyezzük meg, hogy az importált mazsolát kétharmad részben, a fügét pedig körülbelül fél részben borgyártásra használták.

A szesz italok poharazása. A reklamációknak nagy tömege arra indította a pénzügyminisztert, hogy módosítsa a szesz italok poharazása és nyílt edényekben az utazán át való elárúsítása tárgyában kibocsátott régibb rendelkezését. A kizárólagos italmérési jogosultság ugyanis az ez év első napjával megszűnt, a kereskedők és szatócsok különösen azok, kik a mult év végeig a kizárólagos jog bérliének engedélye alapján a poharazást s nyílt edényekben az utazán át való elárúsítást gyakorolták, tömegesen folyamodtak ujabban a miniszterhez azért, hogy eme jogositványok gyakorlásában továbbra is megmaradjanak. A miniszter kénytelen volt beismerni, hogy ötezer lélekszámon alóli községekben is foroghatnak fenn oly körülmények, melyek a kereskedőknek és szatócsoknak ily jogositvánnyal való ellá-

tása mellett szólnak. Számos oly község hivalkozott arra is, hogy a fogyasztási adókat abban a reményben váltották meg, hogy a kereskedők és szatócsok száma nem lesz apasztva, a mire nézve biztatást is nyertek a pénzügyi közegektől. Mindezekre való tekintettel s a belügyminiszterrel egyetértésben megengedte legközelebb a pénzügyminiszter, hogy a) azokban a községekben, hol a mult év végeig a szeszitalmérési jog kizárólagos alapon volt biztosítva s azt az ideitől kezdve a község váltotta meg, vagy vette bérbe, arra az időre, míg eme jogot a község fogja birni, megadhassák a poharazásra s nyílt edényekben való elárúsításra a jogositványt mindazoknak a kereskedőknek és szatócsoknak, a kik ezt a mult esztendőben tényleg gyakorolták, habár a község lakossága ötezer lelken alól van is; b) hogy mindenütt megadhassák erre az engedélyt azoknak a kereskedőknek és szatócsoknak, kik eme jogositványt már az állami italmérési jövedék életbelépte előtt is gyakorolták s annak gyakorlásában — habár a kizárólagos jogbérlet engedélye folytán is — a mult év végeig megmaradtak. Az engedélyeket a pénzügyigazgatóságok saját hatáskörükben adhatják ki, természetesen csak akkor, ha az illetékes közigazgatási hatóság a folyamodók személye, vagy helyisége ellen nem emel kifogást.

Terménytőzsde.

Budapest, június 9.

B u z a tavaszra, bácskai	6.73
» tavaszra, északi	0.—
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.65
» aug.-szept.re, északi	10.70

Bécs, június 9.

B u z a tiszai	7.25—7.65
» hársági	7.08—7.60
» bácskai	0.—0.—
» szokványáru ószre	6.95—7.70
B u z a szokványáru tavaszra	6.98—7.00
R o z s tiszai vidéki	—0.—
» szokványáru ószre	—0.—
» szokványáru tavaszra	6.75—6.85
T e n g e r i magyar	4.45—4.53
Z a b, magyar kereskedelmi	6.45—6.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. június 9.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.75
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	138.75
Osztrák járadék papirban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.50
Osztrák magyar bankrészvény	971.—
Magyar hitelbank részvény	381.—
Osztrák hitelintézeti részvény	351.20
Osztrák-magyar államvasúti részvény	355.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márká	58.72 1/2
London vista	120.05
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Szardán, 1896. június 10-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

ROMEO ÉS JULIA.

Szomorujáték 5 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön, 1896. június hó 11-én

A 3 K á z m é r.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban.

Felolós szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Szőlőtermelők figyelmébe!

A legjobb és legolcsóbb szőlőkötő anyag a

Brasiliai hánacs

erősebb és szaporább a »Raffia hánacs«-nál ára különként

30 krajczár.

A Peronospora elleni védekezésre ajánlok vegytiszta rézgálicot a legolcsóbb napi áron.

Vidéki megrendelések még azon nap pontosan elküldetnek.

Teljes tisztelettel

Janky Antal.

Főtiszt. elkész urak figyelmébe!

A Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

papir-, irodaszer- és nyomtatvány raktárában

folyton kaphatók a következő

egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	—	18 kr.
Kiadási » 10 iv	—	18 kr.
Egybekelték anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	—	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	—	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	—	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kőbeléből más telekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	—	35 kr.
Házasságra egybekelték kivonata 100 db	—	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	—	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	—	65 kr.
Jelentés alapítványokról 10 iv	—	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	1 frt	25 kr.
Eljegyzési értesítő 10 darab	—	20 kr.
Családi értesítő 10 drb	—	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	—	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	—	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	—	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	—	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	—	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	—	25 kr.
Catalogus liberorum 10 iv	—	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	—	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	—	35 kr.
Fehér kiv. finom hivatalos levélpapír 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.	—	—

Hivatalos levélboríték 12/80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.

100 névjegy — 1 forint.